

Gastro-intestinale problematiek

Juli 2015
Jeanette ten Haaf, Kinderarts

ZIEKENHUIS
ST ANTONIUS

Gastro-intestinale problematiek " buikpijnklachten"

- Gastro-enteritis
- Obstipatie
- Invaginatie
- Pylorusstenose
- Appendicitis
- Lymfadenitis mesenterialis
- (Ingekleemde) liesbreuk
- Torsio testis

Andere, niet gastro-intestinale oorzaken van buikpijnklachten

- Urineswegsinfectie, hydronefrose, pneumonie,
- nierstenen/koliek

ZIEKENHUIS
ST ANTONIUS

ZIEKENHUIS
ST ANTONIUS

Gastro-enteritis

Vooral jonge kinderen
Risico van uitdroging
Diagnose obv klinische verschijnselen

SEH onderwijs juli 2015

ZIEKENHUIS
ST ANTONIUS

Gastro-enteritis

Diarree?

SEH onderwijs juli 2015

ZIEKENHUIS
ST ANTONIUS

Gastro-enteritis Oorzaken

- Virale infecties:
  - rotavirus, adenovirus, enterovirus
- Bacteriele infecties
  - Salmonella, shigella, campylobacter, yersinia
- Parasitaire infecties
  - Giardia Lambliä, entamoeba histolytica

SEH onderwijs juli 2015

ZIEKENHUIS
ST ANTONIUS

Gastro-enteritis

Actieve secretie van water en elektrolyten
Risico van dehydratie en verlies van elektrolyten
Gevolgen: metabole acidose, collaps, hypokaliemie

SEH onderwijs juli 2015

ZIEKENHUIS
STANTONIUS

Gastro-enteritis

Anamnese

SEH onderwijs juli 2015

ZIEKENHUIS
STANTONIUS

Gastro-enteritis Anamnese

Hoelang klachten
Diarree: hoe vaak, hoeveel, aspect, geur
Spugen: hoe vaak, hoeveel
Mictie, dorst, huilen (tranen)
Recent gewicht/Gewichtsverlies?
Omgeving
Bewustzijn verandering

SEH onderwijs juli 2015

ZIEKENHUIS
STANTONIUS

Gastro-enteritis

Lichamelijk onderzoek

SEH onderwijs juli 2015

ZIEKENHUIS
ST ANTONIUS

Gastro-enteritis Lichamelijk onderzoek

- Bewustzijn
- Vitale parameters (hf, RR, temp.,cap.refill)
- Gewicht
- Huidturgor
- Slijmvliezen
- Tranen
- Fontanel
- Positie ogen

SEH onderwijs juli 2015

ZIEKENHUIS
ST ANTONIUS

Gastro-enteritis Symptomen

Tabel 23-1. Dehydratie: extracellulair vochtverlies en symptomen

VERLIES	KLINISCHE VERSCHIJNSELEN (IN VOLGORDE VAN ERNST)
<3%	Geen klinische symptomen, behalve dorst
3-8%	Droge slijmvliezen, diepliggende ogen, huilen zonder tranen, verminderde turgor, sufheid of irritabiliteit, acidotisch ademen
>8%	<i>Bovendien:</i> verminderde perifere perfusie (vertraagde <i>capillary refill</i>), snelle pols, shock

SEH onderwijs juli 2015

ZIEKENHUIS
ST ANTONIUS

SEH onderwijs juli 2015

ZIGERHUIS
STANTONIUS

**Gastro-enteritis
Aanvullend onderzoek**

In principe geen aanvullend onderzoek: klinisch beeld

Bij ernstige dehydratie, > 9% gewichtsverlies
Wanneer anamnese en/of LO niet past bij dehydratie tgv gastro-enteritis
Wanneer iv rehydratie nodig is

Faeces kweken

SEH onderwijs juli 2015

ZIGERHUIS
STANTONIUS

Gastro-enteritis

Therapie

SEH onderwijs juli 2015

ZIGERHUIS
STANTONIUS

Gastro-enteritis Therapie?

- Zofran
- Continuëren voeding
- ORS
- Intraveneus vocht
- In geval van shock: Vullen NaCl 0,9%
- Antibiotica?

SEH onderwijs juli 2015

ZIGERHUIS
STANTONIUS

Gastro-enteritis

Rehydratie

- Onderhoud
  - 1-10kg: 100ml/kg/dag
  - 10-20kg: 50ml/kg/dag
  - >20kg: 20ml/kg/dag
- Correctie
  - Milde dehydratie
  - Matige dehydratie: 50ml/kg in 4 uur

SEH onderwijs juli 2015

ZIGERHUIS
STANTONIUS

Oral rehydration salt (ORS)

Corrigeert vocht en elektrolyten verlies dat optreedt bij acute dehydratie
Het kan ook dehydratie voorkomen.

WHO

75mmol Na, 75mmol gluc per liter bij een osmolaliteit van 245mmol/l

SEH onderwijs juli 2015

ZIGERHUIS
STANTONIUS

Obstipatie

Retentie van faeces in colon

Overwogen als oorzaak van buikklachten niet duidelijk is

Anamnese is belangrijk

SEH onderwijs juli 2015

ZIEKENHUIS
ST ANTONIUS

Ough, stomach
pain, but I
cannot poop...
Help! Help!

SEH onderwijs juli 2015

ZIEKENHUIS
ST ANTONIUS

Obstipatie

Rome III criteria

> 2 van de volgende 6 symptomen

defaecatie frequentie < 2x per week

faecale incontinentie > 1 episode per week indien zindelijk

ophouden van ontlasting

pijnlijke of harde, keutelige ontlasting

grote hoeveelheid ontlasting in luier, cq verstopte wc

grote faecale massa in abdomen of rectum

SEH onderwijs juli 2015

ZIEKENHUIS
ST ANTONIUS

Obstipatie

SEH onderwijs juli 2015 ZIGERHUIS STANTONIUS

Obstipatie

1% van de 0-4 jarigen
 3-5% van alle verwijzingen naar de kinderarts
 20-25% van alle verwijzingen naar een kinderarts-MDL

SEH onderwijs juli 2015 ZIGERHUIS STANTONIUS

Obstipatie

1° levensjaar

- Overgang van BV naar flesvoeding

Peuters

- Rond-voorafgaande aan toilettraining

Schoolkinderen

- Presentatie: buikpijn en/of faecale incontinentie

Puber/adolescent

- IBS

SEH onderwijs juli 2015 ZIGERHUIS STANTONIUS

Obstipatie symptomen

Harde, infrequente ontlasting
Ontlasting in ondergoed
(overloop) diarree
Acute buikklasten
Chronische of recidiverende buikpijn
Bolle buik
Bloed bij de ontlasting

SEH onderwijs juli 2015

ZIEKENHUIS
STANTONIUS

Obstipatie Lichamelijk onderzoek

Inspectie buik (bolle buik?)
Palpatie buik (pijnlijk? palpabele colonsegmenten?)
Inspectie anus
(Rectaal toucher)

SEH onderwijs juli 2015

ZIEKENHUIS
STANTONIUS

Obstipatie Oorzaken

95% functioneel

5% organisch
    anatomisch
    neurologisch
    metabool

SEH onderwijs juli 2015

ZIEKENHUIS
STANTONIUS

Functionele obstipatie

- Toilettraining niet succesvol
- Na pijnlijke ontlasting
- Uitstel van ontlasting bij vreemde wc's
- Life event
- Gedragsprobleem

SEH onderwijs juli 2015

ZIEKENHUIS
STANTONIUS

Obstipatie Diagnostiek

- In principe, in 1^e instantie, geen aanvullende diagnostiek
- Lab: vb Schildklierfunctie, coeliakie
- Geen plaats meer voor X-BOZ ** (therapie trouw)

SEH onderwijs juli 2015

ZIEKENHUIS
STANTONIUS

SEH onderwijs juli 2015

ZIEKENHUIS
STANTONIUS

Obstipatie Behandeling

Toilettraining

- Houding, brilverkleiner, voetensteun
- 3dd na elke maaltijd naar de wc, max. 5 min.
- Poepdagboek

Dieet

Laxerende medicatie

Fosfaatclysma

- Rectum overvol, orale therapie nog onvoldoende resultaat

Gedragstherapie

- Belonen, negeren, observeren

"Poeptraining"

SEH onderwijs juli 2015

ZIGERHUIS
STANTONIUS

Toilettraining

SEH onderwijs juli 2015

ZIGERHUIS
STANTONIUS

SEH onderwijs juli 2015

ZIGERHUIS
STANTONIUS

SEH onderwijs juli 2015

ZIGERHUIS
STANTONIUS

**Obstipatie
Complicaties**

Buikpijn
Urineverlies overdag (40%)
Sociale gevolgen

SEH onderwijs juli 2015

ZIGERHUIS
STANTONIUS

Invaginatie

Instulping van een darmgedeelte in een volgend darmgedeelte, waardoor de darm wordt afgesloten en de bloedtoevoer wordt afgeklemd.

SEH onderwijs juli 2015

ZIGERHUIS
STANTONIUS

Invaginatie

Jonge kinderen (0,5 tot 2,5 jaar)

Plotse heftige pijn aanvallen (**koliek**) in de buik

- 80%

Braken, meestal met gal

Bloed in de ontlasting, donkerrood (jam)

- 50%

SEH onderwijs juli 2015

ZIEKENHUIS
ST ANTONIUS

Invaginatie

3 typen

- Ileocolische invaginatie
- Ileoleale invaginatie
- Colocolische invaginatie

- Meestal geen specifieke oorzaak
  - (virale gastro-enteritis, lymfadenitis mesenterica, ingedroogde faeces...)

SEH onderwijs juli 2015

ZIEKENHUIS
ST ANTONIUS

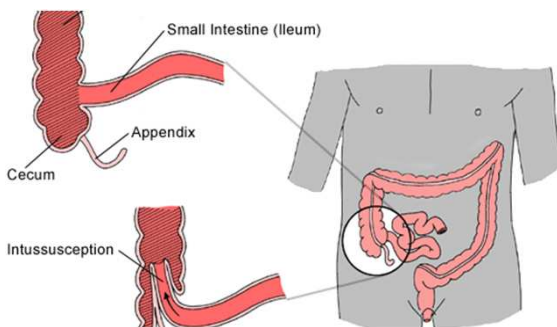

Invaginatie

SEH onderwijs juli 2015

ZIEKENHUIS
ST ANTONIUS

Invaginatie Presentatie/ lichamelijk onderzoek

Ontroostbaar huilen

Optrekken van de benen

Koliekpijnen, maar mogelijk uiteindelijk voortdurend pijn

SEH onderwijs juli 2015

ZIGERHUIS
STANTONIUS

Invaginatie Aanvullend onderzoek

Echo abdomen

X-BOZ

SEH onderwijs juli 2015

ZIGERHUIS
STANTONIUS

Invaginatie Diagnostiek

Echo

SEH onderwijs juli 2015

ZIGERHUIS
STANTONIUS

Invaginatie complicaties

Bloedtoevoer kan worden afgesneden

Darmweefsel sterft af.

SEH onderwijs juli 2015

ZIEKENHUIS
STANTONIUS

Invaginatie Behandeling

Bariumklysma/ bariumpap en lucht in endeldarm

Door de druk van de bariumpap en de lucht wordt het ingestulpte deel van de darm weer op zijn plaats geduwd. (soms alleen lucht)

Chirurgie

SEH onderwijs juli 2015

ZIEKENHUIS
STANTONIUS

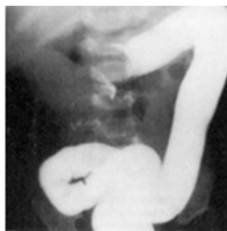

SEH onderwijs juli 2015

ZIEKENHUIS
STANTONIUS

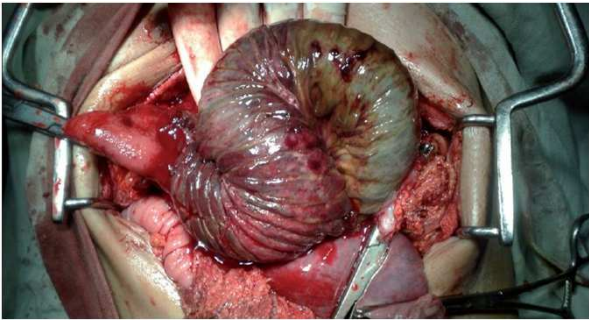

**Invaginatie
Complicatie**

SEH onderwijs juli 2015

ZIEKENHUIS
ST ANTONIUS

SEH onderwijs juli 2015

ZIEKENHUIS
ST ANTONIUS

SEH onderwijs juli 2015

ZIEKENHUIS
ST ANTONIUS

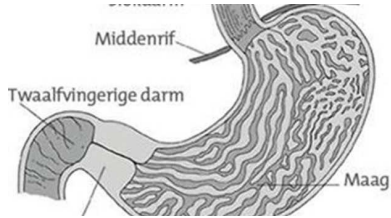

Pylorus stenose/hypertrofie

SEH onderwijs juli 2015

ZIEKENHUIS
STANTONIUS

Frequentie: 3:1000 zuigelingen

Leeftijd: 4^e-6^e levensweek

Jongens:meisjes = 4:1

Oorzaak onbekend, familiair?

SEH onderwijs juli 2015

ZIEKENHUIS
STANTONIUS

Pylorus hypertrofie

Symptomen

Projectiel braken

Aanvullend onderzoek

Echo pylorus

Behandeling

Pylorotomie

SEH onderwijs juli 2015

ZIEKENHUIS
STANTONIUS

Lymfadenitis mesenterialis

Lymfeklieren in de buik ontstoken en mogelijk vergroot
Komt regelmatig voor
Mn kinderen van 5-15 jaar

SEH onderwijs juli 2015

ZIEKENHUIS
STANTONIUS

Lymfadenitis mesenterialis Symptomen

buikpijn (87%)
pijn (rechts) in de onderbuik (63%)
koorts (38%)
anorexie, misselijk, moe (30%)
braken en diarree (13%)

SEH onderwijs juli 2015

ZIEKENHUIS
STANTONIUS

Lymfadenitis mesenterialis Oorzaken/diagnose/beloop

Bacterie (E.Coli, yersinia)
Virus (adenovirus, CMV, EBV)

Diagnose
middels echografie

Beloop:
meestal spontaan herstel

SEH onderwijs juli 2015

ZIEKENHUIS
STANTONIUS

Appendicitis acuta

Ontsteking van de appendix
1% van de kinderen < 15 jaar (10-12jr)
Meest voorkomende oorzaak van acute buik op de kinderleeftijd

SEH onderwijs juli 2015

ZIEKENHUIS
STANTONIUS

Appendicitis acuta Aanvullend onderzoek

Klinische diagnose
Leucocytose (sensitiviteit 80-90%)
Echo (sensitiviteit 80-95%)

SEH onderwijs juli 2015

ZIEKENHUIS
STANTONIUS

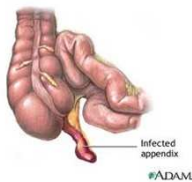

Appendicitis

SEH onderwijs juli 2015

ZIEKENHUIS
STANTONIUS

Appendicitis acuta Symptomen

Pijn rechts-onder in de buik (aanvankelijk rond navel, migrerend naar recht onder)
Anorexie
Braken
Diarree
Koorts
Vervoerspijn

SEH onderwijs juli 2015

ZIEKENHUIS
STANTONIUS

Appendicitis acuta Lichamelijk onderzoek

Drukpijn rechts onder in de buik
"Defense musculair"
Loslaatpijn
Cave geperforeerde appendicitis

SEH onderwijs juli 2015

ZIEKENHUIS
STANTONIUS

Appendicitis acuta Behandeling

Therapie: appendectomie

Perforatie < 5 jaar tot 50%
antibiotica

Mortaliteit indien adequaat behandeld 1 per 3000 (< 1 jaar)

Postoperatieve complicaties
• Wondinfecties (1,5-2%)
• Intra-abdominaal abces (1,5-2%)
• Symptomatische adhesies (1%)

SEH onderwijs juli 2015

ZIEKENHUIS
STANTONIUS

Liesbreuk

Oorzaak:
zwakke plek in de buikwand

Jongen:meisje = 10:1

Rechts (60%) > links (15%)

Rechts + links (15%)

SEH onderwijs juli 2015

ZIEGENIUS
STANTONIUS

Liesbreuk

Symptomen
zwellung in liesstreek, reponibel

Cave: afklemming

SEH onderwijs juli 2015

ZIEGENIUS
STANTONIUS

Torsio testis

Zaadstreng om testis gedraaid
Bloedtoevoer naar testis afgekneld

SEH onderwijs juli 2015

ZIEGENIUS
STANTONIUS

Torsio testis

SEH onderwijs juli 2015 **ZIGERHUIS** STANTONIUS

Torsio testis

Piek

- Pasgeborenen
- Adolescenten

SEH onderwijs juli 2015 **ZIGERHUIS** STANTONIUS

Torsio testis Symptomen

Hevige pijn, uitstralend naar buik/rug
Misselijk
Braken
Koorts
Zwelling testis
Manipulatie erg pijnlijk

SEH onderwijs juli 2015 **ZIGERHUIS** STANTONIUS

Torsio testis

SEH onderwijs juli 2015

ZIEKENHUIS
ST ANTONIUS

Torsio testis Behandeling

- Snelle chirurgische correctie (<4-6 uur)
- orchidopexie
- Cave afsterven testis
- orchidectomie

SEH onderwijs juli 2015

ZIEKENHUIS
ST ANTONIUS

SEH onderwijs juli 2015

ZIEKENHUIS
ST ANTONIUS

Differentiaal diagnose Buikpijnklachten

Gastro-enteritis
Obstipatie
Invaginatie
Appendicitis
Lymfadenitis mesenterialis
Liesbreuk
Torsio testis

Pneumonie
Urineweginfectie/pyelonefritis
Acute niet-specifieke abdominale pijn

SEH onderwijs juli 2015

ZIEKENHUIS
STANTONIUS

Uiteindelijk...

SEH onderwijs juli 2015

ZIEKENHUIS
STANTONIUS

SEH onderwijs juli 2015

ZIEKENHUIS
STANTONIUS

SEH onderwijs juli 2015

ZIGERHUIS
STANTONIUS

Prikkelbare darm syndroom

spastisch colon
Irritable bowel syndrome

SEH onderwijs juli 2015

ZIGERHUIS
STANTONIUS

Prikkelbare darm syndroom

Jong volwassenen (10%), meisje:jongen 2:1

Symptomen:

- Buikpijn, gasvorming, diarree, obstipatie

Oorzaak:

- Stress, drukte of voeding (vezelarm, kant-klare maaltijden)

Behandeling

- Leefstijl, voeding, hypnotherapie, bekkenbodembetrapie, medicatie

SEH onderwijs juli 2015

ZIGERHUIS
STANTONIUS
